

ŞİDDETİN ÖNLENMESİ Mİ YOKSA BİR TOPLUMSAL TASAVVUR MODELİ Mİ?

SÖYLEŞİ

Murat PAKSOY (Anadolu Ajansı)

Muharrem BALCI, Av.

9 Temmuz 2020

Anadolu Ajansı'ndan Murat Paksoy'un, **“Yeniden alevlenen İstanbul Sözleşmesi tartışmaları: Şiddetin önlenmesi mi yoksa bir toplumsal tasavvur modeli mi?”** konulu “soruşturma dosyası”na dayanak olarak hazırladığı Söyleşimiz Anadolu Ajansı'na değerlendirilmeye alınmış, “Tartışmaların Odağında İstanbul Sözleşmesi” başlıklı dosyada Murat Paksoy imzası ile <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/tartismalarin-odagindaki-istanbul-sozlesmesi/1924988> 28 Temmuz 2020 tarihinde yayımlanmıştır.

.....

- 2012’de kabul edilip 2014’te yürürlüğe giren “İstanbul Sözleşmesi” nedir, Sözleşmedeki temel amacı açıklar mısınız?
- Metinde kaç ülkenin imzası bulunmaktadır.
- Yürürlüğe girmesinden itibaren geçen 6 yılda bu neden tartışılmadı, son zamanlarda tartışma konusu olmasının sebebi nedir?
- Hükümet yetkililerinden sözleşmeden çekileceği yönünde beyanları var. İmza altına alınan bir sözleşmeden çekilmek ülke için yasal anlamda bir sorun oluşturur mu? Türkiye’nin sözleşmeden çekileceği yönündeki açıklamaları nasıl buluyorsunuz?
- Sözleşmeden çekilmek yerine itiraz edilen maddelerin düzeltilmesi veya çıkarılması gibi bir imkân söz konusu mudur?
- Metinde tepki çeken “cinsel yönelim”, “toplumsal cinsiyet kimliği” “Sözde namus” gibi kavramlarla amaçlanan şey nedir?
- Kadına karşı şiddetin önlenmesi amacıyla yapıldığı açıklanan bu sözleşmeye alternatif olarak iç hukuk içinde yapılmasına ihtiyaç duyulan düzenlemeler var mı, varsa ne yapılabilir?
- Son olarak bu tür sözleşmelerin Türk aile yapısına olumlu veya olumsuz yöndeki etkilerine kısaca değinir misiniz?

.....

Muharrem BALCI

İstanbul Sözleşmesi, görünen amacı kadına karşı şiddeti önlemek, görünmeyen/asıl amacı toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel yönelim gibi kavramları taraf devletlerin politikası haline getirmektir. Sözleşme taraftarları Sözleşmenin şiddet yönünü toplumun önüne getirerek, asıl amacı gizlemektedirler. Nitekim Sözleşmeyi imzalayan ve onaylayan siyasi irade uygulamaya geçtikten 6 yıl sonra uyarılara kulak vermiş ve Sözleşmenin aile yapımızı bozan, her tür cinsi sapıklığa meşruiyet kazandıran ve cinsel sapıklık aktivizmine güvence veren bir Sözleşme olduğunu itiraf ederek, bir tartışmanın siyasal fitilini ateşlemiştir.

Geçtiğimiz 6 yılda İstanbul Sözleşmesi bazı akademisyenler ve sonrasında da hukukçular tarafından gündeme getirilmiş, gündemde tutulmaya çalışılmıştır. Takdir edilmelidir ki, devlet politikası haline getirilmiş, hükümetler ve bazı STK'lar, hatta küresel aktörlerin temsilcileri tarafından teşvik edilmiş, ödüllendirilmiş bir uluslararası hukuk metninin ve güvenceye aldığı kavramların daha kısa sürede halka anlatılması mümkün olamazdı. Üstelik anlatanlar da 3-5 kişi idi. Son zamanlarda tartışılmasının nedeni, cemaatler bazında tehlikenin farkına varılması, uygulama kanunları olarak TCK ve 6284 sayılı Kanunun oluşturduğu hukuka ve insanlığa aykırılıkların katlanılmaz hale gelmiş olmasıdır. Siyaset kurumu halkın taleplerine daha fazla seyirci kalamazdı. Bardağı taşıran son damla, 1 Haziran 2019'da Haliç Kültür Merkezi'nde Sayın Cumhurbaşkanı'nın Milli İrade Platformunu ağırladığı iftar davetinde konunun gündeme gelmesi ve toplantıda himayelerindeki KADEM temsilcisinin eleştirilere cevap vermek üzere kürsüye çıktığında oradakilerce konuşturulmaması olmuştur.

Hükümetin Sözleşmeden çekileceği yönünde net bir açıklaması yoktur. Sadece tartışılması yönündeki açıklamalar, iktidarın iyi niyetine yorularak, feshedilme ihtimali olarak anlaşılabilir. Sözleşmenin sadece tartışılması, gözden geçirilmesi düşüncesi/talimatı var.

Milletin üzerinde hiçbir irade yoktur, Sözleşmeden çıkılabilir. Ancak AB kapısında nöbet tutan bir ülke uluslararası bir sözleşmeyi kolayca feshedemez. Yapılan yanlış düzeltmeye çalışmak, AB ülkeleri tarafından dışlanma sonuçlarına gebedir. Kaldı ki, Sözleşmeden çekilmeden de durum düzeltilebilir. TCK'da ve 6284 sayılı Kanunda gerekli düzenlemeler ve Türk Medeni Kanunundan çıkartılan, din, ahlak, örf, adet, gelenek, namus kavramları tekrar yerlerine konarak iyileştirmeler yapılabilir. 6284 sayılı Kanun, "Özel Ceza Kanunu" olmaktan çıkarılmalıdır. Bunlar yapılmadan İstanbul Sözleşmesinin feshedilmesinin anlamı yoktur.

Toplumsal cinsiyet ve cinsel tercih/yönelim gibi kavramlar, bize ait değil, batı seküler medeniyetinin kavramlarıdır. Her kavram geldiği medeniyetin ruhunu taşır(Akif Emre). Bu kavramlar her ne kadar bizim kültürümüzümüz(feministlerin iddiası) veya adalet kavramı ile bütünleştirilerek(KADEM'in söylemi) anlam kazandırılabilirmiş gibi halkın önüne getirilip meşrulaştırılmaya çalışılsa da halk için farkına varınca bunu reddetmiştir.

Siyasi irade İstanbul Sözleşmesini ve toplumsal cinsiyet eşitliği vb. kavramları, halka sunmadan, el çabukluğu ile TBMM'den 26 dakikada geçirerek onaylamıştır. Halk ne olup bittiğini, az sayıda entelektüel çaba sonrasında anlayabilmiştir.

Sözleşmenin meşruiyet kazandırdığı ve devlet politikası haline getirdiği kavramlar, Sözleşmenin asıl kimliğini oluşturmaktadır. Sözleşmenin şiddetle ilgili hükümleri, bu kavramlarla birlikte düzenlendiği için, Sözleşmenin gerçekleştirmek istediği hususun şiddeti önlemek değil, bu sıfat adı altında bu kavramlara meşruiyet ve etkinlik/aktivite alanı açmaktır. Bu kavramlardan biri *toplumsal cinsiyet* kavramıdır.

Toplumsal cinsiyet,

Sözleşmeye göre Toplumsal Cinsiyet;

“M.3/c. Belirli bir toplumun, kadınlar ve erkekler için uygun gördüğü sosyal olarak inşa edilen (kurgulanan) roller, davranışlar, etkinlikler ve yaklaşımlar anlamına gelir.”

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği de, *toplumun cinsler için uygun gördüğü davranışların, değerlerin eşitlik içermesi, ayrımcılık yapılmaması* anlamında kullanılmaktadır. Ancak dikkat edilecek nokta, sadece yaradılışın değil, toplumun belirlediği cinslere, cinsiyet rollerine, tercihlere/yönelimlere karşı ayrımcılık yapmamak dayatılmaktadır.

Politik aktivist, Feminizm kuramcısı Judith Butler'e göre toplumsal cinsiyet (gender),

“Bütüncüllüğü daima ertelenen, herhangi bir anda asla tam anlamıyla olduğu şey olmayan bir giriftiktir.”

Bu söylemi feminizmin başat kavram ve olgusu **queer/akışkan kimlik** kavramı ile birlikte düşündüğümüzde, bu kavramlara meşruiyet kazandıran ve aktivitelerini güvenceye alıp, yaygınlaşmasını sağlayan İstanbul Sözleşmesini daha kolay anlayabilmek, anlamlandırabilmek mümkündür. Queer kimlik akışkan olup, her an her şey değişebilir anlayışıyla, fertlerin yukarıdaki herhangi bir kimlikte sabit olarak kalmayabileceğini, birinden diğerine geçiş yapabileceğini, hatta sadece insana değil, hayvana(zooofili), ölüye(nekrofil), çocuğa(pedofili), aile içine(ensest), fortçuluk, röntgencilik, teşhircilik gibi + **lara** yönelebileceğini söyler. İşte Sözleşme savunucularının iyi niyetli olanları bu ayrıntıyı ıskalamaktadırlar. Hükümet bile yaptığı yanlışlığı anlamış ve sonuçlarını değerlendirebiliyorken, bazılarının hala Sözleşmenin kadına şiddeti önlediğini savunması anlaşılabilir değildir.

Burada “bir kısım insanın halkı yanılttığı” gibi bir söylem geçersizdir ve bu söylem/suçlama, bu kavramları meşrulaştırmak isteyenlere de yöneltilebilir. Sonuçta bu kavramları literatüre ve hukuka kazandıran(!) irade, yanlış yaptığını da -tıpkı zinanın suç olmaktan çıkarılmasının yanlış olduğunu söylediği gibi- kabul etmektedir. Sözleşmeyi yasalaştıran ve uygulama kanunlarını düzenleyen iradenin söylemi, savunucularından daha bir önemi haizdir.

İstanbul Sözleşmesinin altın tasta sunduğu zehir toplumsal cinsiyet ve cinsel tercih gibi kavramlardır. Bunları da balı (şiddet karşıtı söylemi) suç ortağı yaparak gerçekleştirmektedir. Atasözüdür, zehri altın tasta sunarlar, bal da suç ortağı. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, tüm dünyanın şiddet toplumu olduğu gerçeği bir yana, şiddet toplumundan şiddeti bertaraf etmek için cinsel özgürlüklerin insanlığı ifsad etmesi bir yanadır.

Kanunlarımızda şiddeti önleyici hükümler, İstanbul Sözleşmesinin kabulünden öncedir. Şiddeti önlemek için TCK'da yeterli hükümler vardır. 6284 sayılı Kanuna da ihtiyaç yoktur. Kaldı ki özel ceza kanunu hukuk ve ceza sistemine aykırıdır.

Bu tür sözleşmeler sadece bizim aile yapımızı değil, insanlığın aile yapısını dinamitlemektedir. Nitekim dünyada, Güney Amerika'dan Rusya'ya **anti gender** hareketi olarak adlandırılan toplumsal cinsiyet karşıtı hareket güçlenmekte, yaygınlık kazanmaktadır. Akliselim elbette galip gelecektir, bir şartla ki, insanını, ülkesini seven aydınların, halkın inanç değerlerine sahip çıkması ve aydınlatmasıyla. İstanbul Sözleşmesine karşı bir avuç aydın bu görevi yerine getirmiştir.